

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PWYLLGOR:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	27 GORFFENNAF 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	HAWLIADAU YSWIRIANT
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ER GWYBODAETH
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH SWYDDOGAETH (ADNODDAU)
GWEITHREDU:	ER GWYBODAETH

1 RHAGARWEINIAD

- 1.1 Mae gan y Cyngor amrywiaeth o bolisïau yswiriant y prif rai yw atebolrwydd cyhoeddus a'r cyflogwr, eiddo a cherbydau. Mae'r polisïau atebolrwydd cyhoeddus a'r cyflogwr yn indemnio'r Cyngor yn erbyn y costau a'r iawndal y mae'n atebol i'w talu pan gyflwynir hawliadau yn erbyn y Cyngor gan aelodau'r cyhoedd, busnesau neu weithwyr am ddifrod, anaf neu salwch oherwydd esgeulustod y Cyngor. Mae'r polisïau eiddo yn digolledu'r Cyngor am ddifrod i'w adeiladau a'u cynnwys yn dilyn difrod a achosir gan rai peryglon. Mae yswiriant cerbydau'n cyfuno elfen o'r ddau oherwydd mae'n indemnio'r Cyngor yn erbyn difrod neu anaf i drydydd parti gan ei gerbydau a hefyd yn digolledu am ddifrod i'w gerbydau.
- 1.2 Mae i bob un o'r polisïau hyn dâl atodol y mae'r Cyngor yn gyfrifol am ei dalu. Mae'r tâl atodol yn amrywio o bolisi i bolisi gyda'r isaf ar hyn o bryd yn £250 ar gyfer eiddo Mân-ddaliadau a'r uchaf yn £100,000 a'r gyfer difrod i gerbydau. Yn y rhan fwyaf o achosion, telir y tâl atodol o'r cyfrif darpariaeth yswiriant.
- 1.3 Yn yr adroddiad hwn, ceir crynodeb o'r hawliadau a wnaed dan neu yn erbyn bob un o'r polisïau hyn am y cyfnod 1 Ebrill 2010 i 31 Mawrth 2015 ac mae'n seiliedig ar ddyddiad y digwyddiad yn hytrach na'r dyddiad y cyflwynwyd neu y gwnaed yr hawliad. Costau'r hawliadau yw cyfanswm y gost i'r Cyngor a'i yswiriwr gan gynnwys iawndal a costau.

2. CRYNODEB O'R HAWLIADAU

- 2.1 Mae'r crynodeb o'r hawliadau sydd wedi ei gynnwys yn Atodiad A yr adroddiad hwn yn darparu manylion fesul polisi, fesul blwyddyn ariannol ar gyfer y Cyngor cyfan at y nifer o hawliadau sydd wedi eu talu, lle mae'r hawliad wedi ei setlo heb unrhyw gostau neu daliadau, neu lle nad yw'r hawliad wedi ei setlo hyd yma. Mae'r swm a dalwyd ar gyfer yr hawliadau hynny sydd wedi eu setlo a'r swm sydd wedi cael ei gadw o'r neilltu ar gyfer yr hawliadau hynny nad ydynt wedi eu setlo eto hefyd wedi eu nodi.

- 2.2** Dylid pwysleisio na fydd y cyfan o'r hawliadau nad ydynt wedi cael eu setlo hyd yma ac sydd â swm wedi ei neilltuo ar eu cyfer yn cael eu talu neu eu setlo am y swm a neilltuwyd. Mae hyn yn arbennig o wir yn achos hawliadau atebolrwydd lle mae hawliadau sydd â symiau mawr wedi eu neilltuo ar eu cyfer yn aml yn cael eu setlo am symiau llai o lawer neu am ddim cost.
- 2.3** Dylid nodi hefyd y gall nifer yr hawliadau gynyddu dros amser oherwydd, mewn rhai achosion, nid yw hawliadau'n cael eu cyflwyno am nifer o flynyddoedd ar ôl y digwyddiad. Er enghraifft, mae gan berson ifanc sy'n dioddef anaf fel plentyn gyfnod o dair blynedd ar ôl ei ben-blwydd yn 18 i gyflwyno ei hawliad. O'r herwydd, bydd nifer yr hawliadau a'r symiau sydd yn cael eu neilltuo a'u talu yn newid dros amser.

3. TUEDDIADAU O RAN YR HAWLIADAU

- 3.1** Gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer yr hawliadau atebolrwydd cyhoeddus a gyflwynwyd ers 2012. Mae'r cynnydd hwn yn bennaf oherwydd cynnydd mewn hawliadau'n ymwneud â phriffyrdd, megis difrod i gerbydau oherwydd tyllau yn y ffyrdd. Er gwaethaf y cynnydd yn nifer yr hawliadau a'r symiau a dalwyd ac a roddwyd o'r neilltuo yn erbyn y polisi hwn, mae canran yr hawliadau y mae'r Cyngor yn llwyddo i'w hamddiffyn yn parhau yn uchel.
- 3.2** Gwelwyd cynnydd yn nifer yr hawliadau a gyflwynwyd gan weithwyr am anaf a salwch yn 2013/2014. Roedd o leiaf dau o'r hawliadau hyn ac un o'r hawliadau yn 2014/2015 wedi cael eu cyflwyno gan weithwyr a oedd wedi cael neu'n gwynebu cael eu diswyddo.
- 3.3** Gwelwyd cynnydd yn nifer a chost yr hawliadau'n ymwneud â cherbydau yn 2012/2013 ond fel arall, mae'r sefyllfa'n weddol gyson. Gellir priodoli'r cynnydd yn y costau i ddwy ddamwain unigol lle hawliodd y trydydd partïon am anafiadau personol.
- 3.4** Arweiniodd stormydd 2013/2014 at gynnydd sylweddol yn yr hawliadau eiddo o ran eu nifer a chostau'r hawliadau. Achoswyd cryn ddifrod i eiddo'r Cyngor yn ardal Caergybi yn ystod y stormydd hyn, ac mae swm o dros £250,000 wedi cael ei neilltuo ar gyfer un o'r hawliadau sydd heb ei setlo.
- 3.5** Mae "eraill" yn ymwneud â hawliadau yn erbyn yr holl fân bolisiau sydd gan y Cyngor. Mae'r swm sylweddol a neilltuwyd ar gyfer 2014/2015 yn ymwneud â'r hawliad a gyflwynwyd i'n hyswiriwr yn dilyn dwyn regalia dinesig.

4. HERIAU YN Y DYFODOL

- 4.2** Yn 2013, gwelwyd newid arwyddocaol yn y modd yr oedd rhai hawliadau'n cael eu gweinyddu gan y Llysoedd gydag ehangu pyrth hawliadau a chyflwyno symud costau un ffordd. Ymdrech oedd hon gan y Weinyddiaeth Cyfiawnder i gyflymu'r system a gostwng costau'n gyffredinol. Yn y system 'porth' mae costau cyfreithwyr yn cael eu pennu ar gyfraddau sy'n sylweddol is na'r cyfraddau a oedd yn cael eu hawlio gan gyfreithwyr yr hawlwr, fodd bynnag, i wneud iawn am hyn, mae

cyfreithwyr yr amddiffynydd bellach yn gyfrifol am dalu'r costau hyn p'un a yw'r hawliad yn llwyddiannus ai peidio. Felly er y bydd y Cyngor yn gallu amddiffyn hawliad yn llwyddiannus, bydd yn parhau i fod yn gyfrifol am gwrdd â'r costau. Ar hyn o bryd, mae'n rhy gynnar i gynghori ar yr effaith y bydd hyn yn ei gael o ran hawliadau'n erbyn y Cyngor hwn.

- 4.3** Mae yswirwyr wedi rhybuddio y bydd y wasgfa ar arian cyhoeddus, yn anorfod, yn cael effaith ar nifer yr hawliadau a gyflwynir a gallu awdurdodau lleol yw hamddiffyn. Enghraifft a ddefnyddir yn aml gan yswirwyr yw y bydd nifer yr hawliadau sy'n codi oherwydd difrod i gerbydau o ganlyniad i dyllau yn y ffyrdd yn cynyddu a hynny oherwydd y bydd y gwariant ar gynnal a chadw yn gostwng. O'r herwydd, mae'n bosib y gwêl y Cyngor gynnydd yn nifer yr hawliadau ac yn wir, efallai y bydd rhaid talu mwy o'r hawliadau hyn yn y dyfodol.

5. ARGYMHELLION

- 5.1** Gofynnir i'r Pwyllgor nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

**JULIE JONES
RHEOLWR RISG AC YSWIRIANT**

15 GORFFENNAF 2015

ATODIAD A

CRYNODEB O HAWLIADAU YSWIRIANT

GWASANAETH		Cyfanswm				
POLISI	CYFNOD	Nifer			Côt	
		Talwyd	Wedi Setlo Heb Gôst	Heb Eu Setlo	Swm Wedi Ei Dalu	Swm Wrth Gefn
Atebolrwydd Cyhoeddus	2010/2011	28	66	1	155483	15615
	2011/2012	25	82	4	71704	149000
	2012/2013	38	117	12	24237	48070
	2013/2014	28	126	17	13238	228814
	2014/2015	9	73	32	1195	149073
Atebolrwydd Y Cyflogwr	2010/2011	0	0	0	0	0
	2011/2012	0	1	1	0	18237
	2012/2013	0	1	0	0	0
	2013/2014	1	2	3	16966	48878
	2014/2015	0	2	1	0	15025
Cerbydau	2010/2011	21	6	0	24061	0
	2011/2012	15	4	0	16909	0
	2012/2013	26	17	0	56952	0
	2013/2014	19	5	1	11572	7036
	2014/2015	14	2	7	15643	4275
Eiddo	2010/2011	11	31	4	174963	9503
	2011/2012	7	9	1	4749	68057
	2012/2013	14	5	2	16591	76000
	2013/2014	41	8	10	167159	338250
	2014/2015	8	3	3	8246	12433
Eraill	2010/2011	0	2	0	0	0
	2011/2012	1	0	0	681	0
	2012/2013	0	0	0	0	0
	2013/2014	1	0	0	5164	0
	2014/2015	4	1	1	7721	45000